

moraal invullen is iets wat we onderling beslissen. In elke moraal zitten componenten ingebouwd die de menselijke natuur eigen zijn, zoals wederkerigheid, regels en hiërarchieën. We kunnen experimenteren, maar de moraliteit moet altijd rekening houden met de menselijke natuur. Je kunt proberen om een moreel systeem te ontwikkelen waarin je de moeder-kindband afschaft, maar dat is een natuurlijk gegeven dat te sterk ontwikkeld is om uit te sluiten van de moraliteit. Communes in de jaren zestig hebben geprobeerd om een moreel systeem in te stellen zonder eigendomsrechten, ook op seksueel gebied, een democratisch systeem waarin iedereen doet waar hij zin in heeft. Dat is stukgelopen, omdat het niet met de menselijke natuur strookt."

**"Er zijn nog steeds
psychologen die denken dat
je de geest kunt onderzoeken
zonder na te denken over
neurologie."**

Over die communes zullen lezers zich nu niet meer opwinden. Veel gevoeliger ligt wat u zegt over verschillen tussen man en vrouw. De moraal van vrouwen zou vooral gebaseerd zijn op medeleven, op het zoeken naar een compromis dat de betrekkingen in stand houdt, en die van mannen meer op regels, autoriteit en hiërarchie.

"Ligt dat in Nederland nog gevoelig? In Amerika is dat voorbij. Die visie op mannen en vrouwen is trouwens niet mijn view, maar die van Carol Gilligan, al ben ik het daar voor een groot deel mee eens. Gilligan is in Amerika aangevallen door radicale feministen die alle verschil tussen de seksen ontkennen, maar ze is vreselijk populair. En zij noemt zich evengoed feministe. Tegenwoordig bestaat dat radicale feminisme alleen nog in kleine uithoeken van de universiteit. Veel van die vrouwen hebben intussen kinderen gekregen en met eigen ogen kunnen constateren dat jongetjes en meisjes anders opgroeien, ook als je ze gelijk opvoedt.

"Dat idee van gelijkheid is door de stortvloed van gegevens van de laatste vijf jaar heel snel aan het verdwijnen. PET-scans tonen aan dat bij mannen en vrouwen verschillende delen van de hersenen oplichten bij bepaalde activiteiten. Elke week staat er wel een nieuw gen op de voorpagina's en als je Time of Newsweek openslaat, kun je stukken vinden over de grote verschillen tussen de seksen.

"Het is een onstuitbare trend: sociobiologen hebben ineens de wind mee. Er komen ontzettend veel boeken uit over de evolutie van dit en van dat. Vroeger werd daar vreselijk op gereageerd, nu vindt iedereen het mooi. Er is nu in Amerika zelfs een groeiend aantal 'evolutionaire psychologen'. Dat vinden wij biologen heel ironisch, want wat is het alternatief? Een bioloog ziet de mens als een dier, een product van evolutie. Menselijk gedrag kan alleen maar vanuit evolutionair perspectief worden verklaard."

Toch hebben psychologen nog steeds moeite met dat perspectief. En ook met uw manier van onderzoek: u heeft erover geklaagd dat de ethologische methode van eindeloos observeren en turven wie wat doet met wie nauwelijks op mensen wordt toegepast.

"Ik heb een vreselijke hekel aan onderzoek met vragenlijsten, de hoofdonderzoeksmethode in de sociale wetenschappen. Die methode vertrouw ik voor geen cent. Als je mensen vraagt hoe de verhoudingen op hun werk liggen en met wie ze het meeste contact hebben, noemen ze misschien de baas, omdat dat goed klinkt, terwijl ze in werkelijkheid contact hebben met een heleboel andere mensen. Alleen ontwikkelingspsychologen hebben belangstelling voor primatologie. Verzoeningsonderzoek wordt nu ook bij kinderen gedaan, met de methodologie uit het chimponderzoek."

Vanwaar die weerstand van psychologen tegen de ethologische benadering?

"Die weerstand gaat duizend jaren terug, door de invloed van christelijke filosofieën over het onderscheid tussen lichaam en geest en tussen mens en dier. Dat zijn de twee grote dualismen; die bestaan nog steeds.

"Je hebt in de cognitieve psychologie nog steeds een stroming die denkt dat je de geest kunt onderzoeken zonder na te denken over neurologie. Dat de processen die zich in de geest afspelen volledig begrepen kunnen worden zonder je zorgen te maken over synapsen en hersendelen. Maar uiteindelijk is alles wel verbonden met het lichaam: er zijn geen geestesprocessen die niet op een of andere manier gegenereerd worden in de hersenen, er is niet iets wat boven ons hoofd zweeft en dingen doet. Als mensen weerstand bieden tegen evolutionaire verklaringen in de sociale wetenschappen, zijn ze zonder dat ze het weten beïnvloed door het christendom.

**"Je moet respect hebben
voor dieren, dat vind ik
prima, maar ik zie niets in
rechten."**

"Een ander stuk weerstand is politiek. In de zeventiger jaren werd de biologische visie gezien als strijdig met sociale vooruitgang. Als je de samenleving wilt veranderen en het verschil tussen arm en rijk wilt doen verdwijnen, moet je niet een stel biologen hebben die zeggen dat hiërarchieën normaal zijn."

In Van nature goed benadrukt u de politieke context waarin ideeën over altruïsme onder dieren zijn ontstaan: een van de eersten die daar aandacht aan besteedde was de anarchist en natuurvorser Kropotkin. Doet het u wel plezier dat een conservatief als Newt Gingrich uw boek Chimpansee-politiek heeft aanbevolen in het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden?

"Ik vind het mooi om aandacht te krijgen, maar ik ben niet zo'n fan van Gingrich. Nee, ik ben ook niet kapot van het soci-